

Nr 1.

Ankom till riksdagens kansli den 4 februari 1930 kl. 1 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående godkännande av ett mellan Sverige och Tyska Riket slutet tilläggsavtal nr 2 till handels- och sjöfartstraktaten den 14 maj 1926.

Genom en den 9 januari 1930 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 16, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollen över handels- och utrikesdepartementsärenden för den 26 november 1929 och över handelsärenden för den 9 januari 1930 samt med överlämnande av ett den 30 november 1929 mellan Sverige och Tyska Riket slutet tilläggsavtal nr 2 till handels- och sjöfartstraktaten den 14 maj 1926, jämte därtill hörande slutprotokoll, äskat riksdagens godkännande av berörda avtal och protokoll.

Det med propositionen överlämnade tilläggsavtalet med tillhörande slutprotokoll är av följande lydelse:

Tilläggsavtal nr 2 till handels- och sjöfartstraktaten mellan Sverige och Tyska Riket den 14 maj 1926.

Mellan Sverige och Tyska Riket har överenskommelse träffats om nedanstående tillägsbestämmelser till handels- och sjöfartstraktaten den 14 maj 1926 och tilläggsavtalet den 11 december 1928:

Artikel 1.

I tariff A »Införseltullar i Tyskland» införs följande ändringar:

Nr i tyska tull-taxan	Varans benämning	Tullsats för 100 kg Rmk.
-----------------------	------------------	--------------------------

- Nr 1, 2, 3 och 4 utgå.
- Följande nr »ur 27» tillfogas:

ur 27 | Timotejhö | fritt

- Nr 103 erhåller följande lydelse:

103	Nötkreatur, levande ...	för 100 kg levande vikt 24.50
	<i>Anmärkning.</i> Tullsatsen för nötkreatur till slakt utgör under år 1930 för ett antal av högst 5,000 st. och från och med år 1931 för ett årligt antal av högst 6,000 st. 16 Rmk. för 100 kg levande vikt. Skulle kontingenten på 6,000 st. enligt den tyska tullförvaltningens förteckningar utnyttjas till minst 90 % under något av åren 1931 till och med 1933, så ökas det årliga antalet från och med det därpå följande året till 7,000 st. Fördelningen av kontingenterna	

Zweites Zusatzabkommen zu dem Handels- und Schifffahrtsvertrag vom 14. Mai 1926 zwischen dem Deutschen Reich und dem Königreich Schweden.

Zwischen dem Deutschen Reich und dem Königreich Schweden sind die nachstehenden Zusatzvereinbarungen zu dem Handels- und Schifffahrtsvertrag vom 14. Mai 1926 und dem Zusatzabkommen vom 11. Dezember 1928 getroffen worden:

Artikel 1.

Der Tarif A »Zölle bei der Einfuhr nach Deutschland» wird, wie folgt, geändert:

Nr. des deutschen Zoll-tarifs	Benennung des Gegenstandes	Zollsatz für 1 dz RM
-------------------------------	----------------------------	----------------------

- Die Nr. 1, 2, 3 und 4 werden gestrichen.
- Die folgende Nr. »aus 27» wird neu eingefügt:

aus 27 | Timotheheu | frei

- Die Nr. 103 erhält folgende Fassung:

103	Rindvieh, lebend	für 1 dz Lebendgewicht 24.50
	<i>Anmerkung.</i> Der Zollsatz je dz Lebendgewicht beträgt für Rindvieh zu Schlachtzwecken im Jahre 1930 für eine Gesamtmenge bis zu 5,000 Stück, vom Jahre 1931 ab für eine Gesamtmenge bis zu 6,000 Stück jährlich 16 RM. Sollte das Kontingent von 6,000 Stück nach den Anschreibungen der deutschen Zollverwaltung in einem der Jahre 1931 bis einschliesslich 1933 zu 90 v. H. oder mehr ausgenutzt werden, so erhöht sich die jährliche Kontingentsmenge von dem	

Nr i tyska tull-taxan	Varans benämning	Tullsats för 160 kg Rmk.	Nr. des deutschen Zoll-tarifs	Benennung des Gegenstandes	Zollsatz für 1 dz RM
	<p>förbehålles åt svenska regeringen, som skall meddela tyska regeringen, huruledes den tyska tullplatsen skall kunna erhålla underrättelse, att en sändning av nötkreatur må förtullas efter tullsatsen 16 Rmk.</p> <p>Rätten att förtulla nötkreatur efter fördragstullsatsen 16 Rmk. begränsas till en tullplats, som bestämmes enligt överenskommelse mellan de båda regeringarna.</p>			<p>daraf folgenden Jahre ab auf 7,000 Stück. Die Verteilung des Kontingents bleibt der schwedischen Regierung überlassen; sie wird der deutschen Regierung mitteilen, wie gegenüber der deutschen Zollstelle der Nachweis erbracht werden soll, dass eine Rindviehsendung zum Zollsatz von 16 RM abgefertigt werden kann.</p> <p>Die Befugnis zur Abfertigung des Viehs zum Vertragssatz von 16 RM wird auf eine Zollstelle beschränkt, die im Einvernehmen beider Regierungen bestimmt wird.</p>	

4. Nr 104 erhåller följande lydelse:

104 | Får, levande | 22.50

5. Nr 106 utgår.

6. Hittillsvarande nr »ur 108» utgår och i stället införes följande nya nr »ur 108»:

ur 108 | Huvuden och fötter av svin, tungor, hjärtslag, njurar, mellangården, mjältar, lungor, luftstrupar av kreatur (med undantag av fjäderfä), färska (icke frusna) ... | 18

ur 108 | Levrar av kreatur (med undantag av fjäderfä), färska (icke frusna) ... | 16

Anmärking. Huvuden och fötter av svin, tungor, levrar, hjärtslag, njurar, mellangården, mjältar, lungor, luftstrupar av kreatur (med undantag av fjäderfä) skola, om de beströts med salt eller begjutits med saltvatten uteslutande till bevarande under transporten, fördragsmässigt tullbehandlas icke såsom enkelt tillredda utan såsom färska.

4. Die Nr. 104 erhält folgende Fassung:

104 | Schafe, lebend | 22.50

5. Die Nr. 106 wird gestrichen.

6. Die bisherige Nr. »aus 108» wird gestrichen und dafür folgende neue Nr. »aus 108» eingefügt:

aus 108 | Köpfe und Spitzbeine von Schweinen, Zungen, Herz, Niere, Zwerchfell, Milz, Lungen, Luft-röhren von Vieh (ausgenommen Federvieh), frisch (nicht gefroren) | 18

aus 108 | Lebern von Vieh (ausgenommen Federvieh), frisch (nicht gefroren) | 16

Anmerkung. Köpfe und Spitzbeine von Schweinen, Zungen, Lebern, Herz, Niere, Zwerchfell, Milz, Lungen, Luft-röhren von Vieh (ausgenommen Federvieh), alle diese lediglich zur Erhaltung während der Versendung durch Bestreuen mit Salz oder durch Begießen mit Salzwasser eingesalzen, werden vertragsmässig nicht als einfach zubereitet, sondern als frisch verzollt.

Nr i tyska tull-taxan	Varans benämning	Tullsats för 100 kg Rmk.
-----------------------	------------------	--------------------------

Nr. des deutschen Zoll-tarifs	Benennung des Gegenstandes	Zollsatz für 1 dz RM
-------------------------------	----------------------------	----------------------

7. Följande nr »ur 123» tillfogas:

ur 123 | Hummer | brutto 200

8. Anmärkningen till nr 135 erhåller följande lydelse:

Anmärkning till nr 135. Med-giver Tyskland tredje land fördragstullsatsen för någon särskild sort hård ost, skall den lägsta av dessa tullsatsen tillämpas på svensk hård ost.

7. Die folgende Nr. »aus 123» wird neu eingefügt:

aus 123 | Hummern | rh 200

8. Die »Anmerkung zu Nr. 135» erhält folgende Fassung:

Anmerkung zu Nr 135. Falls Deutschland dritten Ländern für irgendeine besondere Sorte von Hartkäse vertragsmässige Zollsätze zugestehen sollte, so wird auf schwedischen Hartkäse der niedrigste dieser Zollsätze angewendet werden.

Artikel 2.

I artikel 23, andra stycket, första punkten, av traktaten den 14 maj 1926 ersättas orden »och förbliver från nämnda dag gällande under en tid av tre år» med orden »och förbliver gällande till och med den 31 december 1932».

Artikel 3.

Detta tilläggsavtal, som är avfattat i två exemplar på svenska och tyska språken, skall, å båda sidor efter de lagstiftande församlingarnas godkännande, ratificeras. Ratifikationshandlingarna skola snarast möjligt utväxlas i Stockholm. Tilläggsavtalet träder i kraft den dag, då ratifikationshandlingarna utväxlas, och kan endast uppsägas tillsammans med handels- och sjöfartstraktaten den 14 maj 1926 samt det första tilläggsavtalet den 11 december 1928.

Artikel 2.

In Artikel 23 Absatz 2 Satz 1 des Vertrages vom 14. Mai 1926 werden die Worte »und bleibt von diesem Tage an drei Jahre in Geltung» ersetzt durch die Worte »und bleibt bis zum 31. Dezember 1932 in Geltung».

Artikel 3.

Dieses Zusatzabkommen, das in doppelter Urschrift in deutscher und in schwedischer Sprache ausgefertigt ist, soll, beiderseits nach Zustimmung der gesetzgebenden Körperschaften, ratifiziert werden. Die Ratifikationsurkunden sollen so bald als möglich in Stockholm ausgetauscht werden. Das Zusatzabkommen tritt am Tage des Austauschs der Ratifikationsurkunden in Kraft und kann nur gemeinsam mit dem Handels- und Schiffahrtsvertrag vom 14. Mai 1926

und dem ersten Zusatzabkommen vom 11. Dezember 1928 gekündigt werden.

Till bekräftelse härav hava de fullmäktige, efter ömsesidigt företeende av sina i god och behörig form befunna fullmakter, under-tecknat detta tilläggsavtal.

Zu Urkund dessen haben die Bevollmächtigten nach gegenseitiger Mitteilung ihrer in guter und gehöriger Form befundenen Vollmachten dieses Zusatzabkommen unterzeichnet.

Berlin den 30 november 1929.

Berlin, am 30. November 1929.

E. af Wirsén
Sveriges Minister i Berlin.

Dr. Carl von Schubert
Staatssekretär des Auswärtigen Amts.

Max Waldeck
Geheimer Regierungsrat,
Ministerialrat im Reichswirtschaftsministerium

Slutprotokoll.

Vid undertecknandet denna dag av andra tilläggsavtalet till svensk-tyska handels- och sjöfartstraktaten den 14 maj 1926 hava undertecknade fullmäktige förklarar, att överenskommelse råder om följande punkter:

1. Till artikel 1, punkt 2:

Såsom timotejhö skall anses endast sådant hö, som uppenbarligen övervägande, d. v. s. till mer än hälften, består av timotej (*Phleum pratense*).

2. Till artikel 1, punkt 3:

Införseln av levande nötkreatur till slakt får av hänsyn till veterinärpolisväsendet endast äga rum över tysk sjögränstullplats för omedelbar nedslaktning i sjögränsslakthus.

3. Till artikel 2:

Den av Tyskland verkställda uppsägningen av den svensk-tyska handels- och sjöfartstraktaten den 14 maj 1926 skall upphöra att verka, om det denna dag undertecknade tilläggsavtalet blir å båda sidor ratificerat, och ratifikationshandlingarna utväxlas före den 15 februari 1930.

Till bekräftelse härav hava de fullmäktige undertecknat detta protokoll i Berlin den 30 november 1929.

E. af Wirsén
Sveriges Minister i Berlin.

Schlussprotokoll.

Bei der heute erfolgten Unterzeichnung des zweiten Zusatzabkommens zum deutsch-schwedischen Handels- und Schiffahrtsvertrag vom 14. Mai 1926 haben die unterzeichneten Bevollmächtigten erklärt, dass Einverständnis über folgende Punkte besteht:

1. Zu Artikel 1 Ziffer 2:

Als Timotheheu ist nur solches Heu anzusehen, das offensichtlich überwiegend, d. h. zu mehr als der Hälfte, aus Timothe (*Phleum pratense*) besteht.

2. Zu Artikel 1 Ziffer 3:

Die Einfuhr von lebendem Rindvieh zu Schlachtzwecken darf aus veterinärpolizeilichen Gründen nur über eine deutsche Seegrenzzollstelle zur sofortigen Abschachtung in einem Seegrenzschlachthaus erfolgen.

3. Zu Artikel 2:

Die von Deutschland ausgesprochene Kündigung des deutsch-schwedischen Handels- und Schiffahrtsvertrags vom 14. Mai 1926 wird gegenstandslos, wenn das heute unterzeichnete Zusatzabkommen beiderseits ratifiziert wird und die Ratifikationsurkunden vor dem 15. Februar 1930 ausgetauscht werden.

Zu Urkund dessen haben die Bevollmächtigten dieses Protokoll zu Berlin am 30. November 1929 unterzeichnet.

Dr. Carl von Schubert
Staatssekretär des Auswärtigen Amts.

Max Waldeck
Geheimer Regierungsrat,
Ministerialrat im Reichswirtschaftsministerium.

Handels- och sjöfartstraktaten mellan Sverige och Tyska Riket den 14 maj 1926 blev från tysk sida den 26 juni 1929 uppsagd att träda ur kraft den 15 februari 1930. Anledningen härtill var, att man i Tyskland ämnade företaga en allmän revision av tullsatserna för jordbruksprodukter och därför önskade bliva befriad från de bestämmelser i traktaten, varigenom handelsfriheten i detta avseende var bunden. Efter det traktaten uppsagts har en sådan revision genomförts. Härigenom torde, sedan nämnda bestämmelser i traktaten bortfallit, tullförhöjningar komma att inträda för spannmål, levande nötkreatur, får och svin samt kött och fläsk. Beträffande tullen för smör, vilken icke bundits genom traktaten, har tyska riksdagen jämväl beslutat en betydande förhöjning.

Föreliggande tilläggsavtal lämnar den gällande handels- och sjöfartstraktaten väsentligen oförändrad i alla punkter, vilka icke beröra jordbruksalster. Endast i en mindre betydande punkt, nämligen rörande tullen för hummer, har ändring vidtagits i gällande avtal till förmån för ett annat svenskt intresse än jordbrukets.

Redan mot gällande traktat torde ur jordbrukets synpunkt erinringar kunna framställas. I det av 1926 års bevillningsutskott avgivna betänkande nr 45 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 223 angående godkännande av nämnda handels- och sjöfartstraktat uttalade också utskottet, att genom traktaten de svenska önskemålen framför allt i vad dessa avsåge tillgodoseende av jordbrukets och järnhanteringsintressen i flera delar icke vunnit önskvärt beaktande. De nya riktlinjerna för den tyska tullpolitiken å jordbrukets område, vilka föranlett Tyskland att uppsäga traktaten, synas, trots de i tilläggsavtalet från tysk sida lämnade medgivandena, komma att i stort sett ytterligare försämra exportmöjligheterna för den inhemska jordbruksnäringen.

Utskottet har icke på grundval av de sakliga uppgifter, som lämnats i propositionen eller eljest stått till utskottets förfogande, kunnat bilda sig en fullt tillförlitlig uppfattning om arten och omfattningen av de svårigheter, traktatens försättande ur kraft skulle medföra för Sverige. Emellertid torde ett traktatlöst tillstånd kunna tänkas föranleda allvarliga olägenheter för flera svenska intressen, icke minst jordbrukets. Med hänsyn härtill har utskottet icke ansett sig böra avstyrka bifall till den föreliggande propositionen.

Utskottet hemställer således,

att riksdagen måtte, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 16, meddela det av Kungl. Maj:t äskade godkännandet av det med propositionen överlämnade, mellan Sverige och Tyska Riket den 30

november 1929 avslutade tilläggsavtal nr 2 till handels- och sjöfartstraktaten den 14 maj 1926 jämte därtill hörande slutprotokoll.

Stockholm den 4 februari 1930.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar Johan Nilsson i Kristianstad, Bärge, Bergman, Örne, Leander, Jönsson i Slätåker, Björnsson, Månsson i Furuviik, Johansson i Arkösund, Bengtsson i Kullen, Hamrin, Lövgren i Nyborg, Olsson i Golvvasta, Nylander i Stockholm, Björklund, Wahlmark, Forssberg, Andersson i Boda, Lithander och Svedberg.

Reservationer:

1) av herrar *Bergman* och *Hamrin*, vilka anförde:

»Såsom framgår av propositionen, har från tysk sida den mellan vårt land och Tyska Riket sedan år 1926 gällande handels- och sjöfartstraktaten uppsagts att träda ur kraft den 15 februari 1930. Av statsrådsprotokollet inhämtas vidare, att de båda regeringarna enats att upptaga förhandlingar i syfte att söka uppnå en överenskommelse, som lämnade den gällande traktaten väsentligen oförändrad i alla punkter, vilka icke berörde jordbrukets område. För den händelse förhandlingarna komme att leda till en sådan överenskommelse, skulle densamma med hänsyn härtill erhålla formen av ett tilläggsavtal till 1926 års handels- och sjöfartstraktat. Uppsägningen av denna skulle anses såsom återkallad, därest tilläggsavtalet trädde i kraft före den 15 februari 1930.

Redan inför denna uppläggning av ärendet från svensk sida synes man kunna sätta ett frågetecken. Av statistiken inhämtas, att beträffande varuutbytet med Tyskland sedan lång tid tillbaka vår import betydligt överstigit exporten. Sälunda har under åren 1925—1928 samt för den tid av 1929, för vilken siffrorna äro kända, varuutbytet med Tyskland varit följande:

Värdet av Sveriges varuutbyte med Tyskland:

	I n f ö r s e l		U t f ö r s e l	
	Milj. kr.	Procenttal av totalinförseln	Milj. kr.	Procenttal av totalutförseln
1925	377.73	26.11	206.25	15.17
1926	459.66	30.85	189.13	13.32
1927	484.98	30.61	270.91	16.76
1928	530.51	31.06	198.46	12.60

Värdet av Sveriges in- och utförsel till Tyskland av levande djur, matvaror av djur (med undantag av fisk och konserver) ävensom spannmål samt produkter därav uppgick nedannämnda år till följande belopp i tusental kronor:

	Införsel	Utförsel
1925	23,361	19,608
1926	19,912	28,231
1927	29,739	33,926
1928	42,423	29,561
1929	36,000 (preliminärt)	41,499 (preliminärt)

Härav framgår att medan vi såsom förhandlande part, då det gällde varuutbytet i dess helhet, måste anses intaga en synnerligen stark ställning, blev däremot förhållandet ett annat, då fråga uppstod om förhandlingar rörande enbart produkter, som avse jordbruket. Att på sätt som skedde föreslå eller medgiva förhandlingarnas begränsning till enbart sistnämnda område, innebar otvivelaktig ett försvagande av Sveriges ställning i försvaret för det mest utsatta näringsområdet. Någon tillfredsställande förklaring varför så skedde har icke lämnats utskottet.

I årets trontal har regeringen bebådadt, att den hade för avsikt att förelägga riksdagen vissa förslag syftande till hjälp och stöd åt jordbruket och dess utövare. Någon annan kännedom om innehållet eller detaljerna i dessa förslag, än vad genom trontalet meddelats, har ej lämnats riksdagen eller utskottet. Det måste emellertid anses uppenbart, att de sålunda väntade förslagen hava ett ofrånkomligt sammanhang med nu ifrågavarande tilläggsavtal. Detta är så mycket mera obestriddligt som förslagen uppgivas vara avsedda att å ena sidan befordra våra exportmöjligheter av jordbruksprodukter och å andra sidan hindra importen av sådana. Under dessa förhållanden synes det hava bort vara Kungl. Maj:t angeläget att så förbereda detta ärende, att riksdagen, innan den nödgats fatta beslut rörande traktatavtalet, vunnit fullständig kännedom om den av regeringen planerade stödaktionens innehåll. Bristen härutinnan måste vara ägnad att framkalla de starkaste betänkligheter mot att, på sätt som sker genom en anslutning till utskottets hemställan, nu biträda propositionen.

Beträffande slutligen tilläggsavtalets sakliga innehåll, förklarar visserligen departementschefen, att de svenska eftergifterna i stort sett uppvägas av de vunna fördelarna för vår export och att det föreslagna tilläggsavtalet därför icke kan sägas förminska värdet av 1926 års traktat. Redan utskottsmajoriteten synes dock hysa en annan uppfattning, då den gör gällande, att exportmöjligheterna för jordbruksnäringen komme att i stort sett försämrast, trots de från tysk sida lämnade medgivandena.

Denna mening torde även, såvitt framgår av vissa yttranden över förslaget, som avgivits av över detsamma hörda myndigheter, delas av dessa. De komparationer, vilka lämnas Sverige, kunna icke anses vara jämförbara med de fördelar, som motparten erhåller.

Sistnämnda åsikt rörande tilläggsavtalets innebörd och sannolika verkningar synes oss bättre grundad än det ovan återgivna omdömet därom i propositionen. Det sålunda inträffade förhållandet måste anses så mycket mera beklagligt, när man erinrar sig, hurusom bevillningsutskottet år 1926 fann sig böra uttala om den nu uppsagda traktaten, att i densamma de svenska önskemålen, framför allt i vad dessa avsåge tillgodoseendet av bland annat jordbrukets intressen, i flera delar icke vunnit önskvärt beaktande. Det kan enligt vår mening icke bestridas, att detta i än högre grad gäller det nu förevarande avtalet.

Utskottets skäl för att icke avstyrka propositionen är, att ett traktatlöst tillstånd torde kunna tänkas föranleda allvarliga olägenheter för flera svenska intressen.

Om man betraktar detta skäl i belysningen av, att utskottet samtidigt förklarar sig icke hava kunnat, på grundval av de sakliga uppgifter, som stått utskottet till buds, bilda sig en fullt tillförlitlig uppfattning om de sålunda befarade svårigheterna, synas motiven för utskottets ståndpunkt få betecknas såsom föga övertygande. Med hänsyn till förhållandet mellan de båda parternas export- och importsiffror, enkannerligen utvecklingen av dessa från och med år 1925, synes nämligen ett traktatlöst tillstånd också inrymma möjligheter, som kunna utnyttjas för de svenska intressenas tillgodoseende.

Med hänsyn till vad sålunda förekommit och efter övervägande av skälen för och emot ett godkännande av Kungl. Maj:ts förevarande proposition, hava vi funnit de sistnämnda skälen starkare och nödgas alltså avstyrka godkännandet av densamma»; samt

2) av herrar *Olsson* i Golvvasta, *Andersson* i Boda och *Svedberg*, vilka anförde:

»Redan den numera uppsagda handels- och sjöfartstraktaten av den 14 maj 1926 mellan Sverige och Tyska Riket var för det svenska jordbruket oförmanlig, varför tvekan kunde råda, huruvida den bort antagas. Det nu föreliggande tilläggsavtalet försämrar i viktiga avseenden ställningen ytter-

ligare vartill kommer, att en i prohibitiv riktning verkande höjning av den tyska smörtullen vidtagits. Det mindre tillfredsställande resultatet torde förklaras därav, att förhandlingarna i enlighet med från tysk sida uttalad önskan i huvudsak endast omfattat jordbruksprodukter. Vi anse emellertid, att det från svensk sida bort påyrkas förhandlingar om det år 1926 slutna avtalet i dess helhet.

Som en av de största nackdelarna i tilläggsavtalet torde böra räknas, att bindningen av vissa tullsatser skall upphöra. I samband härmed må erinras, att Tyska Riket ej heller bundit sig till visst maximibelopp för sina utförselbevis å spannmål, vari ligger en fara, att svensk spannmålsodling åtminstone till viss del kan komma att ekonomiskt omöjliggöras. Havredumpingen har redan givit ett exempel, som är ägnat att ingiva farhågor för framtiden. Då därtill kommer den snävt tilltagna kontingenteringen av slaktdjur samt risken för höjning av tullsaterna för levande svin och fläsk, varigenom exporten därav ytterligare skulle försvåras, kunna vi icke förorda, att tilläggsavtalet i nu föreliggande skick av riksdagen godkännes.

På anförda grunder ha vi ansett, att utskottet bort hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition
nr 16.»
